

DÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 265 • Vychází 29. března 2026

Milí čtenáři,

o tom, že česká dopravní politika je konzerva zakonzervovaná netřeba pochybovat, což nově doložil i triumfální vstup Motoristů sobě do parlamentu. Hle jak sobecký název! Vystihuje ovšem postoj jisté části českých řidičů, kteří se o veřejný prostor nehodlají dělit. Nedávno se o tom přesvědčila i pražská zastupitelka Gabriela Lněničková, když nepoznala na fotografii jakýsi úsek pražské magistrály. Tedy oné šestipruhové dálnice, kterou komunističtí plánovači narýsovali mezi Národní muzeum a Svatého Václava a s níž žádná polistopadová magistrátní rada nedokázala a ani nechtěla nic udělat. Což se nyní sice začíná měnit, ale spíše metodou mikroskopických posunů.

Jak si členka dopravní komise dovoluje NEPOZNAT hlavní dopravní tepnu, neslo se médiu i sociálními sítěmi. Jako by doprava zahrnovala jen auta a v dopravní komisi bylo zakázáno řešit zájmy veřejné dopravy, cyklistů nebo chodců, jimiž jsme mimochodem občas všichni. To máme členy dopravních komisí před jmenováním přezkoušet, zda poznají sadu fotografií městských ulic? A budou se zkoušet i fotky velkých nádraží a cyklostezek?

Přemýšlel jsem, zda by se taková diskuse rozhořela třeba ve Vídni, Kodani nebo Lublani. Myslím, že ne. Anebo by brzy vyhasla pro nedostatek paliva. V řadě evropských měst už zjistili, že za dopravní zácpy nemůže ani nedostatek silnic, ani náměstek pro dopravu a dokonce ani cyklisti (kteří jinak pochopitelně můžou úplně za všechno). Za dopravní zácpy můžou auta a jejich řidiči. Je jich prostě tolik, že se do měst nevejdou, neboť města nejsou nafukovací.

Nebojme se tedy říkat a psát, že není ostuda nepoznat pražskou magistrálu na fotce. Ostudou naopak je, že dálnice dosud protíná hlavní náměstí v naší zemi. Ostudou je, že náměstí našich měst často neslouží jako místa setkávání, ale jako levná parkoviště. Ostudou je, že v Českých Budějovicích se o pouhém zklidnění dopravy na hlavním náměstí roky jen diskutuje, zatímco tudy projíždějí tisíce aut denně. Ostudou je, že projekt rekonstrukce Senovážného náměstí počítá s dvojnásobnou kapacitou podzemního parkoviště, než má stávající parkoviště nadzemní.

Ostudou také je, že na křižovatce u budějovického výstaviště chce město hnát cyklisty, chodce a maminky s kočárky do kruhového nadchodu, aby dole nepřekáželi motorové dopravě. Pokud chcete vědět, co si o tom myslí hejtman Martin Kuba, mohu posloužit citací z jeho Facebooku: „Jo a musím říct, že mě dost baví ta kruhová lávka nad křižovatkou. Co na ní říkáte? Ta by se mi tam líbila.“ Mně tedy ne. Zklidnění tzv. levobřežky, které přinese otevření obchvatu Budějovic, brzy smázne výstavba nové sportovní haly, parkoviště, hotelu a výškových budov s byty pro sedm tisíc lidí. A plynulost jízdy autem těsně vedle historického jádra je přece úhelným kamenem naší dopravní politiky.

Pokud mají m(M)otoristé pocit, že je pořád někdo utlačuje, pak žijí v jiné zemi a dost možná i na jiné planetě, než já. Planety Vídeň, Kodaň ani Lublaň to nejsou.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Odblokujeme u nás větrnou energetiku	str. 9-12
Havrani, čápi a Ptačí hodinka	str. 14-18
Pozvánky na akce	str. 23-25

Škrty a čistky Motoristů na MŽP ničí ochranu přírody

Personální změna ve vedení Krkonošského národního parku vyvolává obavy o stabilitu ochrany přírody. Ministr životního prostředí Igor Červený odvolal ředitele Správy Krkonošského národního parku (KRNP) Robina Böhnische. Ministerstvo důvody tohoto kroku nezveřejnilo. Zároveň ministr dosud nereagoval na kritiku škrťů v rozpočtu MŽP a pokračuje v plošném propouštění. Podle ekologických organizací tak vzniká kombinace kroků, která může oslabit ochranu přírody, vody i ovzduší, fungování národních parků

i podporu energetických úspor domácností. Vládní koalice přitom ještě může škrty upravit v Poslanecké sněmovně.

“Robin Böhnisch byl ředitelem KRNP více než osm let a díky vysoké profesionalitě a otevřené komunikaci se těšil vysoké důvěře místních starostů. Park pod jeho vedením připravil novou zónaci, vyhlásil klidová území a schválil zásady péče na příštích dvanáct let. Vysoké hodnocení získal park také od návštěvníků. V kontextu současných rozpočtových škrťů a plánovaného propouštění proto jeho odvolání vyvolává obavy z destabilizace systému státní ochrany přírody a ústupkům podnikatelským zájmům na úkor přírody,” říká zastupující ředitelka Zeleného kruhu Nikol Krejčová.

I když nás vládní rozpočet zadluží výrazně více než rozpočty minulé vlády, některá ministerstva si výrazně polepší. Rozpočet Ministerstva dopravy vzroste oproti loňsku o téměř 27 %, Ministerstvo průmyslu a obchodu si polepší o více než 130 %. Na Ministerstvu životního prostředí chce vláda naopak dramaticky škrtnout, a to i v dalších letech – v roce 2028 má být rozpočet rezortu nižší o 55 %. Ministr Červený tak podpořil bezprecedentní zvýšení dotací na průmysl a dopravu a zároveň snížení výdajů na ochranu české přírody, vody a ovzduší či na energetické úspory domácností.

Základní provozní rozpočet ministerstva na rok 2026 je o půl miliardy korun nižší než v minulých letech, což znamená přímé škrty v provozu úřadu i jím zřizovaných organizací. Úřad navíc zruší dalších 38 pracovních míst.

Škrty tvrdě dopadají také na péči o krajinu a národní parky. Krkonošský národní park získá jen 111 milionů korun oproti 145 milionům v minulém roce, tedy zhruba o čtvrtinu méně. Národnímu parku Šumava klesá rozpočet ze 182 milionů na 107 milionů korun, tedy o 41 procent. Podle správ národních parků je rozpočet fakticky nutí čerpat rezervní fondy, které jsou však určeny na krytí neočekávaných nákladů, jako jsou větrné, sněhové či kůrovcové kalamity nebo velké požáry. Ministr slibuje, že v případě potřeby peníze někde sežene.

Správy parků budou v každém případě muset propouštět a omezovat služby pro turisty. Některá vedení parků jsou zároveň tlačena ke zvýšené těžbě dřeva, čímž by ale sama ničila to, co mají ze zákona chránit. Ředitelé parků i odborná veřejnost na tato rizika upozorňují.

Současně probíhá druhá vlna propouštění i na ministerstvu životního prostředí – už od 1. dubna má z každého odboru odejít 3 až 5 lidí, což pro odbory s 14–18 zaměstnanci znamená ztrátu až třetiny kapacity. To ohrožuje činnosti, které přímo ovlivňují život běžných lidí – od ochrany čistoty ovzduší a pitné vody přes podporu úspor energií až po ochranu krajiny před suchem a povodněmi. Propouštění se má týkat například také Českého hydrometeorologického ústavu, kde by šlo o 37 lidí. Zelený kruh a jeho členské organizace se budou v následujících týdnech a měsících věnovat zjišťování přesných dopadů škrťů a budou je komentovat.

Škrty dopadají také na běžné občany, protože Ministerstvo životního prostředí dlouhá léta podporovalo energetické renovace domů a tím i snižování účtů za energie prostřednictvím programu Nová zelená úsporám. Na rok 2026 však ministerstvo počítá pouze se 4 miliardami na NZÚ, které se navíc budou dělit mezi dotace (pro nízkopříjmové) a podporu bezúročných půjček (pro ostatní). Taková částka se může rychle vyčerpat a hrozí opětovné zastavení programu.

Podle aktuálního průzkumu přitom s podporou nízkopříjmových domácností souhlasí 78 % lidí. Mezi voliči ANO je to 81 %, u Motoristů dokonce 88 %. Dotace preferuje 71 % voličů ANO, 72 % voličů SPD a 66 % voličů Motoristů.

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Ministr Červený zahájil reálnou likvidaci národních parků, odvolal úspěšného ředitele KRNP

Ministr životního prostředí náhle odvolal ředitele Správy Krkonošského národního parku Robina Böhnische. [Instituci vedl úspěšně osm let](#) a zajistil pro KRNP celkovou stabilitu, novou zonaci, vyhlášení klidových území a schválení zásad péče na příštích dvanáct let. Přestože ministr na nedávné společné schůzce jeho vedení oceňoval, nyní ho z funkce vyhodil. Bez udání jakéhokoli důvodu.

Hnutí DUHA již před časem upozornilo na střet zájmů Motoristů, jejichž sponzorka a kandidátka do poslanecké sněmovny podnikatelka Klára Sovová měla kvůli porušování pravidel národního parku s ředitelem Robinem Böhnischem medializované spory. [Podle Deníku N](#) stála i za záměrem Motoristů jej odvolat. Volba nového ředitele parku je nyní v rukou Motoristů. Půjde-li však nový ředitel na ruku lidem jako Klára Sovová, kteří chtějí v národním parku podnikat způsoby, které poškozují přírodu, je to začátek konce národního parku. Zejména nejceněnější - vrcholové partie Krkonoš jsou mimořádně citlivé k narušení overturismem.

Hnutí DUHA minulý týden spustilo veřejnou výzvu Zachraňme českou přírodu - <https://zachranmeprirodu.hnutiduha.cz>. V ní mimo jiné explicitně vyzývá ministra Červeného a premiéra Babiše, aby zastavili personální čistky a zabránili politickému odvolávání ředitelů národních parků. Během týdne výzvu podepsalo už přes dva tisíce lidí a další podpisy každým dnem přibývají. Dalším ohroženým na „seznamu nepohodlných“ je ředitel Správy Národního parku Šumava Pavel Hubený o jehož místo usiluje bývalý, neúspěšný ředitel Jiří Mánek.

Na přímý dotaz novinářů na nedávné tiskové konferenci, zda ministr Červený a Filip Turek plánují odvolat ředitele národních parků, [odpověděli](#), že o odvolání rozhodne analýza dat. Dosud však žádnou nepředložili a důvody neuvedli.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, říká: „Odvolat úspěšného ředitele jakékoliv státní instituce, natož národního parku bez udání důvodu, bez jediné výtky, je ve slušném demokratickém státě a mezi slušnými lidmi nepřijatelné. Potvrzuje se, že Motoristé uvolňují překážky v byznysu svým blízkým a jdou při tom přes mrtvolu. Tou překážkou je pro ně naše příroda“.

Jan Skalík z programu Krajina Hnutí DUHA, říká: „Považuji za neslýchané, že ministr na tiskové konferenci jasně uvedl, že žádné personální čistky v národních parcích neplánuje a za pouhé dva týdny odvolá ředitele nejvýznamnějšího z nich. A to bez žádných smysluplných argumentů, důvodů či analýz dat, které dle jeho vyjádření ještě dvěma týdny měly případným změnám předcházet. Je to ostuda a dost možná i začátek rozvratu našich národních parků. V rozvratu národních parků nyní mohou ministři dobře pomoci Klára Sovová i Jiří Mánek, kteří o místa ředitelů parků usilují.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA, foto Pavel Musil

Rekreační areál v Českých Žlebech prochází procesem EIA

V šumavských Českých Žlebech plánuje soukromý investor přeměnu bývalé roty na rozsáhlý rekreační areál. Calla od počátku záměr připomínkuje. V únoru jsme poslali na krajský úřad nesouhlasné stanovisko k dokumentaci EIA. Kritizujeme zejména velkou kapacitu areálu, který v přírodně zachovalé oblasti znamená nárůst návštěvnosti, automobilové dopravy, světelného smogu apod.

Dokumentace EIA vůbec neřeší některé podmínky, jež po zjišťovacím řízení investorovi uložil krajský úřad. Především jde o posouzení variantního řešení areálu s nižší kapacitou, které investor odmítl předložit. K záměru se negativně vyjadřovaly některé orgány státní správy nebo Povodí Vltavy. K problematickým bodům patří mimo jiné nakládání s odpadními vodami, které se mají podle představ investora po přečištění na ČOV zasakovat přímo na místě, nebo vliv na řadu zvláště chráněných druhů živočichů. Projekt kritizovali i místní obyvatelé a obec Stožec, pod kterou České Žleby administrativně patří.

Informace k procesu EIA najdete zde:

https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_JHC1162?lang=cs.

Jiří Řehounek

Soud zrušil regulační plán pro masivní rekreační rozvoj v Černé v Pošumaví

Krajský soud v Českých Budějovicích v lednu 2026 zrušil regulační plán "RADSLAV (RP.6)", který by umožnil výstavbu přes 200 budov na 19 hektarech přírodní krajiny u Lipenské nádrže. Regulační plán schválený zastupitelstvem obce Černá v Pošumaví v září 2024 počítal s výstavbou až 2 500 nových rekreačních lůžek v oblasti jihovýchodně od místní části Radslav. Projekt by svým rozsahem překročil velikost nedaleké Horní Plané. Soud vyslyšel námitky občanských spolků, které v žalobě upozornily na závažné nedostatky plánu.

Jedním z klíčových důvodů pro zrušení bylo ohrožení kvality vody v nádrži Lipno. Regulační plán počítal s odkanalizováním do lokální čistírny odpadních vod (ČOV) s odvodem vody do Lipna. Vzhledem k tomu,

že ČOV měla sloužit pouze pro tuto lokalitu s malým počtem napojených objektů, neměla mít stanovené limity množství vypouštěného fosforu. To by představovalo další významný zdroj znečištění nádrže, kterou již nyní zatěžuje nevhodné řešení čištění odpadních vod.

Dalším problémem bylo narušení krajinného rázu. Lineární kobercová zástavba s více jak 200 budovami o výšce až 17 metrů by zásadně narušila estetické a hodnotové kvality území ve III. zóně CHKO Šumava. Plánované objekty by na břehu nádrže vytvořily nepropustnou bariéru, která by zabránila volnému přístupu k vodě. Stávající přístupové komunikace navíc nejsou na takový

rozsah staveb připraveny. Několikaletá výstavba by znamenala každodenní provoz těžké techniky po úzkých, jednoproudých silnicích a finálně přivedla do lokality stovky nových vozidel denně.

Hlavním důvodem zrušení byl však právní závěr soudu, že regulační plány nejsou pouze technickými dokumenty, nýbrž koncepčními nástroji podléhajícími posouzení vlivů na životní prostředí (SEA), stejně jako územní plány. Regulační plán RP.6 měl tedy být podroben SEA, což se však nestalo. Soud se opíral o judikaturu Soudního dvora EU, který jasně stanovuje, že SEA se provádí u všech plánů a programů, které vytváří rámec pro budoucí stavby se značným vlivem na životní prostředí. Tento přístup zajišťuje, aby se významné vlivy na přírodu a krajinu posuzovaly na úrovni koncepce, nikoliv až při jednotlivých stavbách, a je plně v souladu s moderní evropskou judikaturou. Obec Černá v Pošumaví podala proti rozhodnutí kasační stížnost.

„Hlavní příčinou problémů Lipna jsou právě nekvalitní územní plány, nedostatečná infrastruktura čištění odpadních vod a předimenzovaná rekreační výstavba bez ekologických limitů. Toto ve spojení s globálním oteplováním pak vede k postupné degradaci nádrže,“ domnívá se Pavla Setničková, předsedkyně spolku Lipensko pro život, *„byli bychom rádi, kdyby zastupitelé i investoři přistupovali k situaci konstruktivně – například změnou zaměření projektu, nebo zmenšením zastavěné plochy.“*

„Udržitelný stav nádrže vyžaduje centralizaci čištění se špičkovou technologií, nikoliv rozptýlení do desítek malých čistíren, které neodstraňují fosfor a jejichž provoz není dostatečně kontrolován,“ uvedla Dana Špatenková ze Spolku chatařů a majitelů loděnic Radslavská zátoka.

Milan Hladík, předseda spolku Spolek chatařů Radslav, k tomu dodává: *„Je smutné, že řádného posouzení regulačních plánů a záměrů zaměřených na výstavbu rozsáhlých rekreačních komplexů procesem SEA nebo EIA, které vyhodnocují i kumulativní vlivy v souvislosti s dalšími již realizovanými nebo připravovanými záměry, se musí spolky domoci až na základě žalob, jejichž podání financují z peněz dárců. Měly by je ve svém zájmu vyžadovat samy obce nebo přinejmenším orgány ochrany přírody.“*

Tisková zpráva spolků

Významné husí shromaždiště u Vrbenských rybníků stále v ohrožení

V sousedství Vrbenských rybníků má vyrůst nový satelit na místě významného husího shromaždiště v ptačí oblasti Českobudějovické rybníky. Díky nevládním organizacím a obci Dasný vydal vloni krajský úřad (byť až napotřetí) stanovisko, že záměr může mít negativní vliv na husu velkou (předmět ochrany v ptačí oblasti). Předchozí stanovisko zrušilo pro nezákonnost ministerstvo životního prostředí. Investor nejprve žádal o výstavbu ZTV (vodovod, kanalizace, plyn). Řízení o výjimce k zásahu do biotopů chráněných druhů však nedávno krajský úřad zastavil, neboť firma nepředložila včas výsledky zjišťovacího řízení EIA.

Kdybyste náhodou nevěřili, že záměr by měl na husy negativní vliv, můžete se aktuálně přesvědčit na místě nebo se podívat na fotky z února a března tohoto roku.

Jiří Řehounek

Rozsáhlá úprava silnice do Volar bude mít negativní důsledky

V současné době probíhá [proces posuzování vlivů stavby na životní prostředí](#) u záměru rekonstrukce silnice II/141 mezi Blažejovicemi a Volary v Chráněné krajinné oblasti Šumava. Nově zrekonstruovaná silnice přinese Volarsku s nejvyšší pravděpodobností skokové navýšení osobní i těžké nákladní dopravy, bude mít negativní dopad na unikátní krajinu Volarska a přírodní podmínky v regionu.

Jedna z variant plánované rekonstrukce počítá s výstavbou třicetipětimetrového mostu a šestimetrového náspu v pohledově velmi exponované lokalitě Na rozvodí nad Volary, kde se otvírá pohled do unikátního vltavského údolí. Druhá varianta je předkládána jako menší zásah do krajiny, ale i tak se počítá s oblouky zatáček mimo současnou silnici, se zářezy a až čtyřmetrovyými náspy. Předkládaný záměr navrhuje narovnání silnice a rozšíření jejího tělesa na šířku téměř deset metrů. To je v některých místech i dvojnásobek stávající šířky. Více než polovina nové silnice tak povede mimo stávající komunikaci. Z toho důvodu se svým dopadem jedná spíše o zcela novou stavbu.

Takto radikálně pojatá rekonstrukce bude výrazným zásahem do krajiny a zcela změní dopravní poměry v oblasti. Z lokální horské silnice určené pro osobní dopravu se stane široká rovná silnice vyhovující tranzitní kamionové dopravě více než paralelně vedoucí silnice I. třídy přes Kubovu Huť.

Povolení takto závažné stavby musí předcházet posouzení jejího vlivu na životní prostředí (proces EIA), který je nyní ve stavu připomínkového řízení a dne 10. března od 15:30 hod proběhne na volarské radnici projednání záměru, na které je veřejnost zvána.

Dokumentaci EIA v rámci procesu posuzování vlivu na životní prostředí zpracovala firma EIA servis, která však zcela pomíjí nebo bagatelizuje některé dopady stavby na životní prostředí a místní obyvatele. Spolek Šumava domovem i další odborníci a místní obyvatelé proto upozorňují na možné negativní dopady stavby a podávají připomínky v rámci probíhajícího procesu posuzování záměru.

Martin Bláha ze spolku Šumava domovem říká: „Jakožto obyvatel Volar mám z takto maximalisticky pojaté rekonstrukce velké obavy. Místo omezení tranzitní kamionové dopravy se naopak dočkáme jejího přivedení do města. Usnadnění spojení s okresním městem by bylo samozřejmě vítané, ale při představě třech let trvající nebezpečné objíždky, zničené krajiny a města plného hučících kamionů se obávám, že daň za to by byla příliš vysoká.“

Josefa Krausová ze spolku Šumava domovem, odbornice na velké šelmy, říká: „Ačkoliv si silnice do Volar citlivou rekonstrukcí zaslouží, předkládaný záměr nepřinese větší bezpečnost řidičům, spíš naopak. Intenzita a rychlost dopravy se realizací záměru jistě zvýší a předkládaná dokumentace EIA neuvádí konkrétní opatření k prevenci střetů zvířat na silnici. Ohroženi tak budou řidiči i chránění živočichové, kteří tuto silnici překonávají na každodenní bázi.“

Ondřej Simon, hydrobiolog z České zemědělské univerzity, říká: „Zásadně větší silnice spotřebuje o hodně více soli a ta skončí v potůčcích a pramenech v povodí Blanice i Mlýnského potoka. Navíc nové příkopy budou vodu odvádět rychleji než dnešní zatravněné. Již nyní jsou malé potoky odvodňující silnici zasolené. Tyto vlivy na život ve vodě dokumentace EIA systematicky podceňuje a na rozdíl od nadměrné pozornosti věnované běžným lučním rostlinám zcela ignoruje efekt slaných vln po tání na pestrý život potoků. A pokud mohu dodat i můj osobní pohled, tak volarákům tisíce nových aut a kamiónů, které přitáhne rovná silnice až přímo na náměstí, opravdu nezávidím.“

Tisková zpráva spolku Šumava domovem

Evropa loni postavila 19 GW větrných elektráren, vítr kryje 20 % spotřeby elektřiny na kontinentu

V Evropě loni přibylo 19 GW větrných elektráren a vítr už pokrývá 20 procent spotřeby elektřiny v EU. Česko naopak patří k nejpomalejším trhům, když připojilo pouze 13 MW. Vyplývá to z čerstvých statistik asociace [WindEurope](#). S rozvojem zdrojů se mění i jejich podoba: moderní pevninské turbíny dnes běžně dosahují výšky 200 až 270 metrů. To díky silnějšímu a stabilnějšímu větru ve větších výškách umožňuje vyrábět více elektřiny a levněji než u starších typů.

Naprostou většinu nových instalací tvořily pevninské elektrárny. Nejvíce nového výkonu připojilo Německo. Nové projekty vznikají i v zemích, které čelí mimořádným podmínkám – Ukrajina loni instalovala 325 MW větrných zdrojů.

„Zatímco v Česku loni za celý rok přibylo pět větrných elektráren, Polsko instaluje srovnatelný výkon přibližně během jednoho týdne. Nové projekty zároveň vznikají i na Ukrajině navzdory pokračující válce. Země tak posiluje svou energetickou odolnost. Ukazuje se tak, že hlavním limitem rozvoje v Česku nejsou technologie,“ řekl Štěpán

Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie.

Podle dat oborových svazů je v Česku v provozu přes 200 elektráren s výkonem 372 MW, jejich podíl na výrobě elektřiny se pohybuje kolem jednoho procenta.

Vývoj větrných elektráren v Česku dobře ilustruje i jeden z loni připojených projektů – elektrárna ve Vrbici na Karlovarsku. Nejstarší tuzemská turbína na Hostýně z roku 1993 měla stožár vysoký zhruba 31 metrů, listy dlouhé 13 metrů a výkon 225 kW. Naopak elektrárna ve Vrbici – dnes nejvyšší větrná turbína v Česku – má stožár o výšce 138 metrů a lopatky dlouhé 52 metrů, takže v nejvyšším bodě dosahuje zhruba 190 metrů. Její instalovaný výkon činí 2,35 MW a ročně vyrobí elektřinu pro asi dva tisíce domácností. Příprava projektu začala už v roce 2014 a stavební povolení získal až po devíti letech, proto odpovídá tehdejšími nejmodernějším parametrům. Současné pevninské turbíny instalované v Evropě mají běžně dvou- až trojnásobný výkon a dosahují celkové výšky přibližně 200 až 270 metrů.

„Na Vrbici je dobře vidět, jak rychle se technologie posouvá. Elektrárna, která se připravovala téměř deset let, dnes odpovídá parametrům své doby, zatímco v Evropě se už stavějí výkonnější stroje. Když se projekty povolují včas, znamená to více čisté a levnější elektřiny – a to je dobrá zpráva pro krajinu i lidi,“ uvedl Michal Janeček, předseda České společnosti pro větrnou energii.

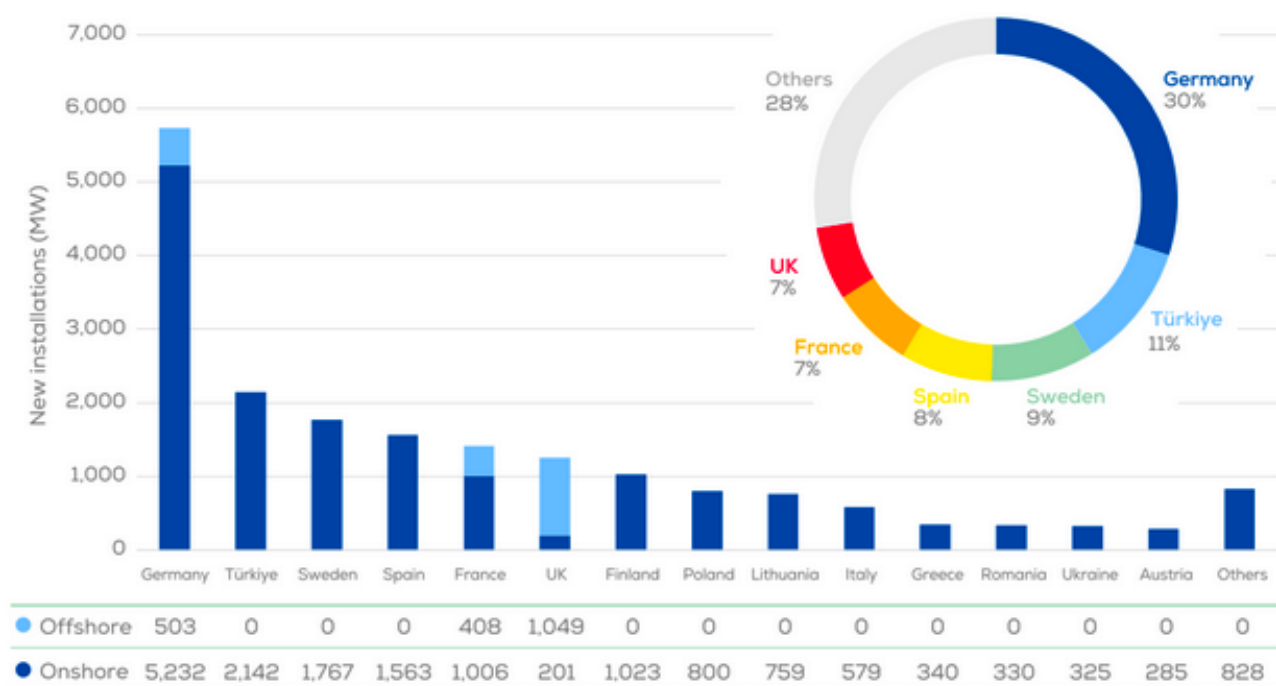
Vývoj podle Janečka připomíná proměnu mobilních telefonů: zařízení, která byla standardem před patnácti lety, dnes technologicky nedávají smysl. V Česku se však kvůli dlouhému povolování nové větrné elektrárny téměř deset let nestavěly, a veřejnost tak neviděla postupnou generační obměnu – rozdíl se proto může zdát skokový.

„Vyšší větrné elektrárny nejsou samoúčelné. Ve větších výškách je stabilnější vítr, turbíny mají vyšší výkon a vyrábějí levnější elektřinu. Jde o přirozený technologický vývoj, který dnes vidíme po celé Evropě,“ doplnil Chalupa.

Společná tisková zpráva České společnosti pro větrnou energii a Komory obnovitelných zdrojů energie

GRAF MĚSÍCE

Nové instalace větrných elektráren v Evropě v roce 2025

Společně za ohleduplnou větrnou energetiku

Máme na vás také jednu prosbu. V současné době znovu vidíme, jak silně je naše energetika ovlivněna geopolitickou situací a do jak zranitelné pozice nás může dostávat závislost na dovozu fosilních paliv. Právě proto je důležité hledat řešení, která jsou dlouhodobě udržitelná a která dávají smysl jak z pohledu ochrany přírody, tak z hlediska naší prosperity.

Větrná energetika je jednou z cest, která tyto požadavky dokáže spojit. Výstavba větrných elektráren dnes podléhá přísným posouzením vlivů na životní prostředí, hlukovým i krajinářským studiím. Projekty, které těmito procesy neprojdou, nemohou vzniknout, a proto se nemusíme bát negativních dopadů na naši přírodu a krajinu. Zároveň jde o zdroj čisté energie bez škodlivých emisí, který pomáhá snižovat dopady klimatické změny, sucha i znečištění ovzduší.

Ochrana přírody a krajiny je jedno z hlavních témat a důvodů, proč je tu i Calla. Právě proto jsme přesvědčeni o tom, že rozvoj obnovitelných zdrojů, včetně větrné energie, je důležitou součástí řešení, které pomáhá chránit krajinu v daleko širších souvislostech. Jde také o krok k naší větší energetické soběstačnosti a stabilitě, jelikož díky obnovitelným zdrojům jsme schopni si vyrobit vlastní energii, aniž bychom se museli spoléhat na jiné státy. Což má koneckonců i přímý dopad nejen na prosperitu obcí, kde

se větrníky postaví, ale také na konkurenceschopnost celé země.

Větrné elektrárny zároveň vyrábějí elektřinu i v zimních měsících, kdy roste spotřeba energie na vytápění, a přirozeně se tak doplňují s fotovoltaikou. Tím posilují naši schopnost pokrýt vlastní spotřebu z domácích zdrojů a snižovat tak závislost na dovozu fosilních paliv. A tato závislost se v současné situaci, kdy probíhá válka na Ukrajině a Blízkém východě, ukazuje jako naše velká slabina. Proto je důležité být energeticky soběstačnou zemí se zdroji, které agresor nemůže zničit. I to je důvod, proč stavět nové větrné elektrárny.

Podporuji proto petici za rozumný rozvoj větrné energetiky v Česku, která usiluje o to, aby mohly vznikat smysluplné projekty procházející důkladným posouzením jejich dopadů. Budu rád, pokud petici podpoříte svým podpisem a pomůžete tak tomu, abychom posílili rozvoj čisté energie, snížili závislost na dovozu fosilních paliv a přispěli k větší energetické soběstačnosti i ochraně naší krajiny.

Odkaz na petici, která bude veřejně prezentována v následujících týdnech, najdete zde: <https://www.petice.com/vitr>

Edvard Sequens

Budou vymezené akcelerační oblasti pro větrné elektrárny?

Environmentální organizace, které se zabývají ochranou přírody a zdravím lidí, upozorňují, že pokud jsou větrné elektrárny dobře umístěny a provozovány, neškodí přírodě a naopak pomáhají se zmírňováním změny klimatu, která je pro přírodu jednoznačnou hrozbou. Nadto snižují ceny elektřiny a posilují energetickou soběstačnost a bezpečnost České republiky. Správně vymezené akcelerační oblasti mohou pomoci s urychlením výstavby a zároveň

motivovat k využívání nejvhodnějších lokalit z hlediska přírody i lidí. Rozhodně neumožňují stavět větrné elektrárny v obcích a nevyřazují občany z rozhodování.

Větrné elektrárny v Česku pomohou nahradit těžbu a spalování uhlí, které produkují zdraví škodlivý polévací prach či toxické těžké kovy a způsobují plošnou devastaci přírody. Akcelerační oblasti mohou být dle zákona o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) vymezovány za účelem zjednodušeného povolování výstavby fotovoltaických nebo větrných elektráren a s nimi související infrastruktury. Tyto oblasti – pokud budou správně navrženy a vymezeny – nejen zrychlí výstavbu, ale také minimalizují negativní dopady, protože budou motivovat k výstavbě v místech s minimálním dopadem na přírodu, zdraví lidí i další veřejné zájmy.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, vysvětluje: „Jako organizace zabývající se ochranou přírody, zdravím lidí i modernizací energetiky vnímáme větrné elektrárny jako ekologicky šetrný zdroj levné

a hlavně tuzemské elektřiny. V posledních dnech znovu vidíme, jak rychle se mohou zastavit dodávky zemního plynu a jeho cena růst. Podmínkou je ovšem vhodné umístění a provoz větrných turbín, což minimalizuje ohrožení přírody a eliminuje dopady na obyvatelstvo. V praxi mají největší šanci projekty řádně projednané s místními lidmi a nabízející jim odběr levné elektřiny.“

Střešní organizace Klimatická koalice a Zelený kruh proto apelují na vládu, kraje a obce, aby akcelerační oblasti po řádném projednání vyhlásily. Oblasti musí zrychlit výstavbu větrných elektráren a zároveň brát maximální ohled na zájmy ochrany přírody a zdraví lidí, proto je při vymezování oblastí a stanovování podmínek nutné:

- respektovat odborné podklady z hlediska ochrany přírody, například ptactva a netopýrů,
- zahrnout jasné podmínky pro ochranu obyvatelstva před hlukem (dodržování hygienických limitů hluku),
- otevřeně projednat návrhy s veřejností a reagovat na potřeby místních lidí.

„Větrné elektrárny ptáky, netopýry a přírodu ohrožují, ovšem těžba a spalování fosilních paliv a následná klimatická změna je ohrožují taky. Chceme-li evropskou přírodu chránit dlouhodobě, musíme přechod na obnovitelné zdroje, včetně větrných elektráren, podporovat. Díky akceleračním zónám můžeme odpovědně vybrat pro jejich stavbu taková místa, kde budou jejich dopady na přírodu co nejmenší,“ doplňuje Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

Ekologické organizace se od roku 2023 společně s obcemi, kraji a průmyslem účastnily jednání pracovní skupiny Ministerstva životního prostředí, která definovala kritéria pro akcelerační oblasti. Poté, co byl schválen zákon o zrychleném zavádění OZE, však již nebyly přizvány k probíhajícímu procesu vymezování těchto oblastí. Nedostatek transparentnosti procesu přitom ohrožuje výsledek a šanci na přijetí ze strany obcí a místních lidí.

Komplexní požadavky na urychlení výstavby obnovitelných zdrojů v souladu s ochranou přírody shrnuly nevládní organizace již ve [společném stanovisku Zeleného kruhu, Klimatické koalice a WWF z roku 2023](#).

Tisková zpráva Zeleného kruhu a Klimatické koalice

VYŠLO

Jaderná elektrárna Dukovany: Levná energie, nebo drahý omyl?

Oficiální cena výstavby jaderné elektrárny Dukovany zní jasně. Jenže skutečné náklady jsou mnohem vyšší. Ve videu *"Jaderná elektrárna Dukovany: Levná energie, nebo drahý omyl?"* jsou rozebrány skryté a často zamlčované náklady výstavby JE Dukovany, které se do oficiálních rozpočtů nepočítají – a přesto je nakonec zaplatíme všichni.

Ve videu se dozvíte:

- co všechno není zahrnuto v oficiální ceně
- jaké dodatečné náklady stát a daňoví poplatníci ponesou
- proč se o těchto číslech ve veřejné debatě téměř nemluví
- jaká jsou reálná ekonomická rizika jaderného projektu

Nejde o ideologii, ale o čísla, fakta a kontext, který v oficiálních prezentacích chybí. Video vzniklo ve spolupráci Martina Marka a Cally - Sdružení pro ochranu prostředí, z.s. Zhlédnete je zde: <https://youtu.be/HUIfXJQDGIM?si=nnBYISgjtL39b6CI>

Edvard Sequens

Böll Fakta - Jaderná energetika

Od počátku svého využívání vyvolává jaderná energie silné emoce a rozpory. To, co se na první pohled může zdát slibné – tedy možnost vyrábět velké množství energie prostřednictvím štěpení jádra – s sebou nese značná rizika a způsobuje rozsáhlé škody na životním prostředí. A přesto téma neztratilo na aktuálnosti ani po odchodu Německa od jaderné energetiky: energetická krize a hledání účinné ochrany klimatu znovu oživily politickou debatu o jádru.

Tato publikace z řady Böll.Fakten přináší 14 otázek a odpovědí, které srozumitelně vysvětlují, jak jaderná energie funguje, jaká rizika s sebou nese a jaké ekonomické i ekologické přínosy má postupný odklon od jádra.

Stáhnete si ji zde: https://cz.boell.org/sites/default/files/2026-02/hbs_boll-fakta-jaderna-energetika.pdf

Edvard Sequens

Čmeláci z dovozu zatím jihočeské sady opylovat nebudou

Jak už jsme v Ďáblíku psali, Calla se jako účastník správního řízení vyjadřovala k záměru využívat v jihočeských ovocných sadech šlechtěné čmeláky z dovozu. Soukromá firma chová v zahraničí na Slovensku po mnoho generací čmeláky zemní cizího původu (údajně z Beneluxu), které dodává do skleníků nebo do sadů jako tzv. opylovací službu. V případě sadů jsou celá hnízda v poměrně krátkém čase zlikvidována, když ovocné stromy odkvetou. Únik pohlavních jedinců do přírody, ale vlastně i samotná konkurence „superčmeláků“ totiž představuje riziko jak pro volně žijící populace čmeláků, tak pro další opylovače.

Krajský úřad v první instanci výjimku nepovolil, proti jeho rozhodnutí se však žadatel odvolal. Rozhodnutí krajského úřadu pak v únoru potvrdilo i ministerstvo životního prostředí jako odvolací orgán.

Pokud se vám zdá, že se v tomto případě dostavil happy end, pak vás nejspíše zklamá. Firma svou žádost opakovaně zkouší podávat na různé krajské úřady a přinejmenším v některých případech je úspěšná. A celé se to děje jen proto, že všichni čmeláci patří v ČR mezi zvláště chráněné druhy, přestože třeba

zrovna čmelák zemní je v naší přírodě běžným druhem. V jiných evropských zemích, které čmeláky na seznam chráněných druhů nezařadily, firmy nabízející opylovací „superčmeláky“ o výjimku ze zákona žádat nemusí.

Jiří Řehounek

Skoro 9000 pozorování budějovických havranů v rámci projektu občanské vědy

Poslední dva roky probíhal v Českých Budějovicích projekt občanské vědy zaměřený na potravní chování havrana polního. K tomu účelu se naše město hodí bezvadně, neboť jako jedno z mála našich sídel hostí početné havraní kolonie. Na konci roku 2025 se počet pozorování, která dobrovolníci zadali do havraního formuláře, zastavil na čísle 8703.

„Všem přispěvatelům mnohokrát děkujeme! Na začátku projektu by mě nikdy nenapadlo, že se počet záznamů vyšplhá tak vysoko a že zájem vydrží tak dlouho. Jsem moc ráda, že se našlo tolik havraních nadšenců a doufám, že tu s námi ještě alespoň chvíli zůstanete. Tato část havraního projektu zaměřená na studium potravního chování se nyní přesune z fáze sběru dat do fáze jejich zpracovávání a vyhodnocování, do které budou zahrnuty všechny záznamy z formuláře až do konce roku 2025.“ píše na havraním Facebookovém profilu ornitoložka Eliška Kovářová.

Důležitou novinkou je, že formulář, do kterého mnoho lidí svoje pozorování zadávalo, nakonec nebyl s koncem roku vypnut a zůstává plně funkční. „Můžete do něj dál posílat záznamy zajímavých havraních pozorování - velká hejna, neobvyklé lokality, havrany na krmítkách nebo u odpadkových košů. Formulář také i nadále slouží pro sběr zpětných pozorování žlutých odečítacích kroužků. Odečtené číslo kroužku uvádějte do poznámky. Pokud vám hlášení kroužků přes formulář nevyhovuje, můžete využít i emailovou adresu: havranich@gmail.com,“ dodává Eliška Kovářová na Facebooku.

Formulář pro zadávání vašich pozorování najdete zde: <https://arcg.is/1nLKe> .

Havraní Facebookovou skupinu pak můžete navštívit tady:

https://www.facebook.com/groups/472165450854345?locale=cs_CZ .

Jiří Řehounek

Návrat čápů je v plném proudu: Zapojte se do jejich sledování

Spolu s jarním počasím se k nám vrátili i čápi bílí. Ornitologové evidují již 141 obsazených hnízd a s postupujícím jarem budou další navrátilci rychle přibývat. Česká společnost ornitologická (ČSO) vyzývá veřejnost, aby se i letos zapojila do jejich sčítání v rámci programu Čapí hnízda. Mapu čapích hnízd najdou lidé na stránce www.birdlife.cz/capi.

Ačkoli pranostika ohlašuje přilet čápů bílých na svátek svatého Řehoře, tedy na 12. března, desítky ptáků se na svá hnízda vrátily již během února. „První navrátilce jsme zaznamenali už před měsícem. Momentálně v mapě čapích hnízd evidujeme 141 hnízd s alespoň jedním

pozorovaným čápem a na hnízdech se nám už sešlo i 34 čapích párů,” sděluje Gabriela Dobruská, která se v ČSO věnuje koordinaci programu Čapí hnízda.

Údaje ornitologů naznačují, že čápi se do ČR vracejí čím dál tím dřív. „Letos je už v Česku šestkrát více čápů než ve stejný den před deseti lety. Musíme však mít na paměti, že je také celkově více obsazených hnízd i více dobrovolníků, kteří se zapojují do sčítání. Do určité míry se tak na těchto číslech bude podílet i skutečnost, že jsme mnohem lépe schopni čápa na hnízdě zaznamenat,” upozorňuje Dobruská.

Za brzkým přiletem čápů stojí pravděpodobně změna migračního chování u části jejich populace. „Část ptáků ze západních a jižních Čech se naučila zimovat ve Středomoří, zejména ve Španělsku a Portugalsku, kde i během zimy nacházejí dostatek potravy například na místních skládkách. Tito čápi to pak mají ke svým hnízdům podstatně blíže než zbytek populace, která zimuje až v subsaharské Africe. I proto bývají jako první obsazená hnízda právě v západní polovině republiky,” vysvětluje Dobruská. Dodává, že někteří jedinci se každoročně pokouší přezimovat v ČR: „Tito otužilci pak bývají mezi úplně prvními, kteří se s příchodem jara vrací zpět na svá hnízdiště.”

Právě některé čápy zimující ve Španělsku zasáhla ke konci loňského roku ptačí chřipka a v médiích se objevila informace, že by nakažení jedinci mohli přiletět i do ČR. To však Dobruská důrazně vyvrací: „Jde evidentně o chybnou interpretaci článku, který jsme uveřejnili na našem webu během února. U některých jedinců ve Španělsku byla opravdu potvrzena ptačí chřipka, avšak to bylo již před několika měsíci, a tak není aktuálně důvod se bát, že by sem mohli ptáci nemoc zavléct,” vysvětluje Dobruská.

Program Čapí hnízda letos vstupuje již do své třinácté sezony. „Díky každoročnímu obrovskému zapojení dobrovolníků po celém Česku se nám daří získávat unikátní data o početnosti i chování čápů, která bychom jinak neměli šanci shromáždit. Pravidelné sledování nám potvrzuje například i to, že se u nás čápům bílým v posledních letech daří – počet obsazených hnízd se během posledních deseti let zvýšil,” říká Dobruská.

Loňská sezona se do historie programu zapsala jako druhá

nejúspěšnější v počtu vyvedených mláďat – dobrovolníci jich napočítali celkem 2373. „Ve srovnání s prvním ročníkem programu jde o 50% nárůst. Každý rok se navíc zapojuje čím dál více lidí, díky čemuž se nám daří data o populaci čápů výrazně zpřesňovat. Loňského sčítání se zúčastnil rekordní počet 1262 dobrovolníků, kterým se podařilo zkontrolovat naprostou většinu hnízd. Je vidět, že se tito ptáci těší u veřejnosti obrovské oblibě a lidem jejich osud není lhostejný. Věříme, že i letos zájem o sčítání neopadne a lidé budou svá pozorování posílat i nadále,“ říká Dobruská.

Pozorování čapích navrátilců může veřejnost zaznamenávat do online databáze na stránce www.birdlife.cz/capi. Dobruská zároveň vyzývá k zapisování i v případech, kdy je hnízdo aktuálně prázdné. „Díky tomu získáme přesnější data o tom, kdy čápi hnízda obsadili, a dozvíme se i o případech, kdy se na ně z různých důvodů nevrátili vůbec. Při zadávání prázdného hnízda do mapy stačí zaškrtnout kolonku, čáp nepozorován,“ dodává.

Aby ornitologové získali co nejpřesnější údaje, je potřeba hnízda kontrolovat opakovaně, ideálně po celou sezonu. „Jen tak dostaneme ucelený přehled o celém průběhu hnízdění – od prvního přiletu na hnízdo přes páření a sezení na vejcích až po klíčovou informaci, zda se mláďatům podařilo úspěšně vylétnout z hnízda,“ uzavírá Dobruská.

Tisková zpráva ČSO

Rekordní Ptačí hodinky se zúčastnilo téměř 40 tisíc lidí

Téměř 40 tisíc lidí si o druhém lednovém víkendu našlo hodinu času a zapojilo se do Ptačí hodinky České společnosti ornitologické (ČSO). Během 28 tisíc hodinových sčítání pozorovali dobrovolníci více než 800 tisíc ptáků, což je dosud nejvyšší počet ze všech osmi uplynulých ročníků projektu. Díky dlouhodobému sčítání získává ČSO důležité údaje o přezimujících ptácích. Prvenství mezi nejčastěji pozorovanými druhy obhájila sýkora koňadra, kterou zaznamenalo téměř 90 % sčítatelů. Druhé místo poprvé v historii projektu obsadil kos černý se 71 %, který předběhl sýkoru modřinku. Kompletní výsledky jsou k dispozici na www.ptacihodinka.cz.

„Děkujeme všem, kteří se do Ptačí hodinky zapojili. Jsme moc rádi, že je o sčítání ptáků mezi veřejností takový zájem. Díky obrovskému množství zapojených dobrovolníků se nám daří získávat dlouhodobá data o tom, jak se u nás ptákům daří a jaká prostředí během zimy využívají,“ říká koordinátor Ptačí hodinky z ČSO Filip Tuháček.

Žebříčku nejčastěji pozorovaných druhů i nadále s přehledem vévodí sýkora koňadra. „Objevovala se v 89,5 % sčítání, tedy téměř na devíti z deseti krmítek,“ uvádí Filip Tuháček. K historické změně však došlo v boji o další příčky. „Pořadím v žebříčku zamíchal kos černý, který obsadil 70,9 % sčítacích míst a o chlup tak předběhl sýkoru modřinku, pozorovanou na 69,9 % krmítek. Tím se trojice nejčastějších druhů proměnila poprvé od roku 2019, kdy program sčítání přezimujících ptáků v Česku odstartoval,“ dodává Tuháček.

Žebříček tří nejpočetnějších druhů naopak kopíruje výsledky předchozích sedmi ročníků. „I v tomto žebříčku kraluje sýkora koňadra, u které sčitatelé zaznamenali 156 680 jedinců,“ sděluje Tuháček.

Na dalších dvou příčkách se umístili vrabec polní (126 507 jedinců) a vrabec domácí (107 968 jedinců). „Narozdíl od kosa nebo sýkory modřinky jsme je sice neviděli tak často, když už se ale objevili, bylo to zpravidla ve větším hejnu – u obou druhů vrabců šlo průměrně o deset jedinců,“ vysvětluje Tuháček.

Některé druhy si letos polepšily a posunuly se v žebříčku pozorovaných druhů směrem nahoru. Byl mezi nimi i již zmíněný kos černý. „Kosy jsme letos pozorovali nejen častěji, ale zaznamenali jsme i více jedinců než v loňském roce,“ potvrzuje Tuháček. Upozorňuje však, že počty ptáků jsou závislé na počtu zapojených lidí. „Čím více nás sčítá, tím více ptáků zpravidla vidíme,“ dodává.

Četnost výskytu kosa černého podléhá pravidelným cyklům. „Po loňském poklesu jsme tak pro letošní ročník předpokládali opět častější výskyt – a to se potvrdilo. Tento trend se však netýká jen kosů. Podobný nárůst jsme zaznamenali i u dalších typicky lesních druhů, jako je pěnkava obecná, strakapoud velký nebo sojka obecná. I s těmi se sčitatelé setkávali výrazně častěji než loni,“ říká Tuháček.

„Kos černý je ukázkovým příkladem toho, co všechno můžeme z dat Ptačí hodinky vyčíst,“ pokračuje Tuháček a upozorňuje na zajímavé regionální rozdíly. „V letech, kdy je kosů obecně méně, setkáme se s nimi na jihu vzácněji než na severu. Avšak v letech s častějším výskytem, jako letos, nejsou rozdíly už tak výrazné. Tehdy jej i na jihu pozorujeme ve většině sčítání.“

Tyto regionální rozdíly v rozšíření nejsou jen specialitou kosa černého. „Velmi zajímavý je i výskyt straky obecné. Tu jsme sice pozorovali stejně často jako loni, vidíme však v jejím výskytu významné rozdíly mezi jihovýchodem a severozápadem republiky,“ upozorňuje Tuháček. „Zjednodušeně můžeme říct, že pozorovat straku obecnou během Ptačí hodinky na jižní Moravě je docela ojedinělé. Naopak na západě Čech nebo v Praze se objevuje na polovině sčítacích míst,“ vysvětluje Tuháček.

Nepříznivý trend se bohužel nedaří zvrátit v případě zvonka zeleného. Výsledky sčítání potvrzují, že tento dříve hojný pták se z našich krmítek pomalu, ale jistě vytrácí. „Už od začátku projektu pozorujeme, že se zvonek stává čím dál vzácnějším a navíc se postupně zmenšují i jeho hejna. Zatímco v roce 2019 mělo průměrné hejno zvonků 5,6 jedinců, letos to byli už jen 4,“ dodává Hořáková.

Tento pokles však není novinkou, trvá již několik desítek let, a to nejen u nás, ale v celé Evropě. Hlavní

příčinou je trichomonóza – choroba, která se šíří právě na krmítkách, kde se ptáci potkávají ve velkém počtu. „Nemocného ptáka poznáme podle nepřírozeně načepýřeného peří, chová se malátně a často pospává. Někdy může mít i zbytky potravy a mokré peří kolem zobáku,“ popisuje Hořáková a přidává návod, jak šíření nemoci bránit. „Udržujeme krmítka i prostor pod nimi v čistotě. Pokud se setkáme s nemocným ptákem, musíme přikrmování okamžitě přerušit. Krmítka je třeba vydezinfikovat a nechat důkladně vyschnout nebo vymrznout. Právě sucho totiž původce nemoci, bičenky, spolehlivě zabíjí. S krmením lze opět začít s obezřetností nejdříve po 14 dnech.“

Rostlina roku: modrá, hořká a vzácná

Rostlinou roku 2026 byl vyhlášen hořec brvitý. Česká botanická společnost ČBS tak stejně jako v jiných letech upozorňuje na vybraný významný, ohrožený či jinak zajímavý druh naší květeny. V průběhu roku představí tuto rostlinu veřejnosti prostřednictvím článků, přednášek a komentovaných vycházek. Součástí celoroční iniciativy je také výzva k mapování druhu v přírodě. Současně Český svaz ochránců přírody (CSOP) letošní rok vyhlásil Rokem hořců, s cílem upozornit na ohrožení a potřebu ochrany hořců a hořečků v naší přírodě obecně.

Hořec brvitý, nazývaný také hořeček brvitý, je příkladem jednoho z mnoha

druhů, které jsou v dnešní krajině ohrožené. „Na hořci brvitém lze dobře demonstrovat, jak změny obhospodařování krajiny ovlivňují výskyt rostlin“, uvádí Milan Chytrý, předseda ČBS. „Dříve zde byla pestrá mozaika malých pastvin a luk, kde se dařilo řadě dnes vzácných druhů. Dnes velká část bývalých travinných porostů zarůstá křovinami a lesem. Naopak tam, kde hospodaření pokračuje, se to děje intenzivním způsobem – stáda jsou relativně velká na omezenou plochu pastviny, často tvořená jedním druhem dobytka. Louky se intenzivně hnojí a sečou několikrát do roka. Takové travní porosty mají jednoduchou, jednotvárnou strukturu, a vhodná stanoviště pro druhy, jako je hořec brvitý, na nich nejsou.“

Mezi typická stanoviště hořce brvitého patří suché trávníky a meze na vápnitých substrátech. V ČR jej nejčastěji nalezneme v nížinách a pahorkatinách středních, severních a východních Čech, v Pošumaví, na střední Moravě a v moravské části Karpat. Objevit se může i v opuštěných lomech nebo na okrajích cest, kam byl zavlčen s lomovým kamenem. Může tak vystupovat i do hor, mimo původní oblast výskytu, do okolí cest v Krkonoších a na Šumavě.

Hořec brvitý kvete obvykle od července do září, ve vyšších polohách i později. Na jaře, kdy běžně probíhají botanické průzkumy, je v okolní vegetaci takřka neviditelný. I proto jej ČBS za rostlinu roku vybrala. Cílem je mimo jiné jeho mapování. Veřejnost se může zapojit sdílením nálezových dat hořce brvitého na portále iNaturalist (<https://www.inaturalist.org/projects/mapovani-horce-brviteho>). Každý tak může přispět k poznání naší ohrožené flóry.

Plánované akce zahrnují komentované vycházky, přednášky a další aktivity, které budou zveřejněny na webu botanospol.cz (<https://botanospol.cz/cs/rostlina-roku-2026>). Ve spolupráci s ČSOP budou tyto akce také součástí programu letošního Roku hořců, který je k dispozici na <https://rokhorce.cz>.

Jiří Řehounek, foto: Karl Fajmon

Ekologické mulčování

Rozmohl se nám tady takový nešvar: Správci zeleně v různých městech doporučují sečení s mulčováním jako „moderní a ekologickou“ variantu péče o trávníky. Zjevně se to dozvěděli od výrobců sekaček, jejichž weby se hemží obraty jako ekologická rovnováha, přirozený cyklus a udržitelná péče.

A co dalšího nám mulčování přináší? Podle reklamních sloganů potlačení „plevelů“, jimiž se nepochybně myslí dvouděložné byliny. Výrobci ještě dodávají, že aby systém optimálně fungoval, máme sekat alespoň jednou týdně.

Pokud tedy z trávníku chcete vytvořit zelenou pustinu a nechcete na něm mít květy, včely a motýly, mulčujte. Neříkejte tomu však ekologické sečení.

Jiří Řehounek

Sněmovna odmítá zveřejnit autory stavebního zákona. Kritici varují před chaosem a riziky

Kdo napsal klíčovou novelu stavebního zákona? Sněmovna to odmítá říct. Návrh vznikl bez řádného legislativního procesu, posouzení dopadů i připomínkování – a poslanci mají na pozměňovací návrhy jediný pracovní den. Hrozí chaos místo zrychlení výstavby.

„Veřejnost má právo vědět, kdo připravil zákon, který ovlivní výstavbu v celé zemi. U takto zásadní legislativy je nepřijatelné, aby nebylo zřejmé autorství ani to, jaké zájmy se do návrhu promítly,“ upozorňuje Anna Vinklárková z organizace Arnika.

Novelu předložila skupina poslanců, nikoli vláda – obešla tak standardní legislativní proces včetně meziresortního připomínkového řízení. Arnika proto požádala Poslaneckou sněmovnu o informaci, kdo konkrétně text novely připravil. Sněmovna žádost zamítla s odůvodněním, že skupina poslanců není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Arnika se proti rozhodnutí odvolá.

„Pokud poslanci předkládají návrh zákona, musí být zřejmé, kdo ho připravil a jak vznikl. Tvrdit, že tato informace neexistuje, nebo že skupina poslanců není povinným subjektem podle Zákona o svobodném přístupu k informacím, nedává smysl – zvláště když jde o návrh se zásadním dopadem na fungování stavebního práva. Takový postup podkopává důvěru v transparentnost legislativního procesu,“ vysvětluje advokát Petr Svoboda.

„Minulá novela stavebního zákona předložená ministrem Bartošem prošla řádným legislativním procesem a byla schválena vládou. Vládní návrh byl v parlamentu standardně projednáván, byl dostatek času na připomínkování a podařilo se dosáhnout konsensu – nakonec byl schválen drtivou většinou 161 poslanců ze 166 přítomných,“ říká Nikol Krejčová z asociace Zelený kruh.

Chaotický proces ve Sněmovně

Jednání Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny minulý týden ukázalo, že příprava novely probíhá chaoticky. Opoziční poslanci kritizovali, že ani nevědí, k jakému textu mají připravovat pozměňovací návrhy – zda k původní novele, nebo k teprve vznikajícímu komplexnímu pozměňovacímu návrhu. *„Je to jako když pejsek a kočička vařili dort,“* shrnul situaci na výboru jeden z poslanců.

Komplexní pozměňovací návrh má být rozeslán 26. března a lhůta pro podání dalších pozměňovacích návrhů do Hospodářského výboru vyprší už 30. března. Poslanci tak mají na jejich zpracování jediný pracovní den. Druhé čtení novely proběhne pravděpodobně na dubnové schůzi Poslanecké sněmovny, která začíná 14. dubna. Pozměňovací návrhy mohou poslanci podat i tam.

„Zásadní změny zákona se mají připomínkovat během několika dní. To fakticky vylučuje jak poslance a poslankyně, tak odbornou veřejnost z kvalitní debaty o podobě zákona,“ upozorňuje Anna Vinklárková.

Celou situaci navíc komplikuje nejistota kolem tzv. komplexního pozměňovacího návrhu. Poslanci totiž předem nevědí, zda bude tento návrh schválen, nebo ne – a přitom se musí rozhodnout, jestli své vlastní pozměňovací návrhy napíšou k původnímu textu novely, nebo k textu včetně komplexního návrhu. Pokud zvolí špatně, jejich návrhy budou při hlasování nepoužitelné. Jinými slovy: poslanci pracují naslepo.

Riziko nekvalitního zákona

Podle poslanců i odborníků hrozí, že takto přijatý zákon bude nepřehledný, vnitřně rozporný a v praxi těžko použitelný. Paradoxně tak může nastat pravý opak deklarovaného cíle – místo zrychlení výstavby další komplikace a zadrhávání stavebního řízení.

„Zákon připravený v tomto chaosu se v praxi začne rozpadat – místo zjednodušení přinese právní nejistotu a další zadrhávání stavebního řízení,“ varuje Anna Vinklárková.

Arnika a Zelený kruh proto vyzývají poslance, aby odmítli pokračování netransparentního procesu a trvali na standardním legislativním postupu – včetně jasného autorství návrhu, posouzení dopadů a zapojení odborné veřejnosti.

Tisková zpráva Arniky a Zeleného kruhu

Podpište výzvu „Odmítáme developerský zákon“

Navrhovaná novela stavebního zákona (tisk 67/0) zásadně mění pravidla ve prospěch velkých investorů a developerů – na úkor dostupného bydlení, ochrany přírody i zdraví a práv veřejnosti.

Vážené poslankyně a poslanci, vážené senátorky a senátoři,

obracíme se na vás jako občanky a občané České republiky s žádostí, abyste nepodpořili návrh novely stavebního zákona (sněmovní tisk 67) v jeho současné podobě. Tento návrh je prezentován jako cesta k rychlejší výstavbě a dostupnějšímu bydlení. Ve skutečnosti ale nepodporuje dostupné bydlení, nýbrž developerskou výstavbu, bere lidem právo bránit se proti stavbám, které změní jejich okolí, oslabuje nejen ochranu přírody a vznikl za podmínek, které jsou v demokratické společnosti nepřijatelné.

Proč s ní nesouhlasíme:

- + Upřednostňuje zájmy developerů

Navrhovaná úprava zásadně posiluje investory na úkor práv obyvatel, zdraví i ochrany přírody.

- + Neřeší dostupné bydlení

Zákon nepodporuje dostupné bydlení (všechny paragrafy, které se ho týkají, škrtá). Naopak nahrává investičním projektům, které bytovou krizi prohlubují.

- + Ohrožuje ochranu přírody a kvalitu života

Zjednodušování povolování staveb jde na úkor ochrany životního prostředí, zdraví i kvality života obyvatel.

- + Korupční potenciál a koncentrace moci

Nový „superúřad“ bude rozhodovat o klíčových stavbách bez možnosti odvolání a metodicky řídit všechny úřady. Předsedu jmenuje a odvolává vláda, což vytváří vysoké riziko politického a lobbistického vlivu na rozhodování.

- + Zvyšuje riziko chyb a nespravedlivých rozhodnutí

Omezení kontrolních mechanismů a odvolání znamená větší prostor pro chyby i netransparentní rozhodování.

- + Oslabuje práva veřejnosti

Lidé budou mít menší možnost ovlivnit, co se staví v jejich okolí. Omezují se odvolání a práva běžných lidí.

- + Netransparentní způsob přípravy

Poslanci nezveřejnili, kdo novelu zákona připravil. Příprava proběhla bez připomínkového řízení i vyhodnocení dopadů.

Tento zákon se nedá opravit pozměňovacími návrhy. Jeho problémy nejsou v detailech, ale v samotné koncepci. Proto vás žádáme, abyste návrh odmítli, případně jej vrátili k přepracování, a zajistili, že nová podoba stavebního zákona vznikne v řádném legislativním procesu – s analýzou dopadů, s účastí odborné veřejnosti a s respektem k právům občanů.

Žádáme vás, abyste:

- Nepodpořili návrh novely stavebního zákona v jeho současné podobě a zamítli jej, případně jej vrátili předkladatelům k přepracování.

- Trvali na tom, že takto zásadní legislativa musí projít řádným mezirezortním připomínkovým řízením, posouzením dopadů (RIA) a kontrolou Legislativní rady vlády (včetně transparentní tzv. lobbistické stopy).

- Zachovali právo občanů odvolat se proti rozhodnutím o stavbách, které zasahují do jejich životního prostředí.

- Zajistili, že o ochraně přírody, vody, půdy, zdraví lidí a dalších veřejných zájmech budou nadále rozhodovat nezávislé odborné instituce, nikoli úřady, jejichž hlavním úkolem je povolovat stavby.

Chceme rychlejší a jednodušší stavební řízení. Ale ne za cenu ztráty práv, která chrání nás všechny.

Podepsat výzvu můžete zde: <https://arnika.org/developersky-zakon>

Arnika

Sít Krasec i pro Vás milí čtenáři rozjela na svých webových stránkách sekci Šetrná turistika a sekci Oživené stezky. V nich najdete zajímavé turistické destinace v Jižních Čechách, přírodní zajímavé lokality, ale i o špetku více osvěty v ochraně přírody a zároveň také triky, jak v přírodě přežít, pokud náhodou šlápnete na pomyslný bludný kámen. Oživené stezky Vás a Vaše děti zábavnou formou seznámí s jedinečností místa, které jste se rozhodli navštívit.

Chtěli byste vědět, kde je pomníček posledního medvěda na Šumavě? Vydejte se po naučné stezce po tomto bývalém králi našich lesů.

Medvědí stezka

Nejstarší naučná stezka jižních Čech vás provede šumavskými lesy a divokou přírodou unikátního skalního města, připomene vám historii plavení dřeva a ukáže pomníček posledního medvěda na Šumavě.

Medvědí stezka dlouhá 14 km je značena žlutou turistickou značkou a také bílým čtvercem s příčným zeleným pruhem a symbolem medvěda. Přibližně na polovině trasy se nachází osada Jelení Vrchy s možností odpočinku a občerstvení. Zajímavým zastavením na trase je památník poslední šumavské medvědice, která byla v těchto místech zastřelena

14. 11. 1856 synem schwarzenberského hajného. Cestou potkáte také technickou památku Schwarzenberský plavební kanál v délce několika desítek km, který sloužil k plavení dříví z nepřístupných šumavských míst až do Vídně. Podél Medvědí stezky prochází podzemní tunel kanálu (u osady Jelení Vrchy), uzavřený z obou stran kamennými portály. Dále narazíte na Jelení jezírko, které sloužilo jako retenční nádrž pro zvýšení stavu vody Schwarzenberského kanálu. Největší zážitek celé trasy slibuje žulové skalní město. Můžete se těšit na množství skalních útvarů s romantickými názvy jako Skalní vyhlídka, Perníková věž, Soutěska lapků, Gotický portál, Kaple, Hřib, Viklan, Kamenná kráska a Obří kostky.

Časová náročnost: 5 hodin

Dostupnost: Medvědí stezka se nachází v Národním parku Šumava mezi železničními zastávkami Černý Kříž a Ovesná na trati Volary – Český Krumlov. Prvním výchozím bodem je vlaková zastávka Černý Kříž, ze které se vydáte po žluté turistické značce a po cca 350 m dorazíte ke vstupu na Medvědí stezku. Druhým výchozím bodem je vlaková

zastávka Ovesná. Vstup na Medvědí stezku se nachází 100 m od zastávky. Autem se k NS nedostanete, ale můžete jej zaparkovat v obci Stožec, odkud je to do Černého Kříže asi 3 km chůze. Trasa Medvědí stezky probíhá z poloviny po zpevněné lesní komunikaci. Ve druhé polovině vede trasa po kamenitých lesních cestách a pěšinách s kořeny, stoupáními a nerovnostmi. Trasa stezky je určena pro pěší, v zimě je v úseku Černý kříž – Jelení Vrchy v provozu lyžařská trasa. Celkově se jedná o náročnější terén.

Odkaz na lokalitu na webu Krasce najdete zde: <https://www.krasec.cz/tipy-na-vylet/medvedi-stezka>

Vybrala pro vás Romana Panská

Krasec a jeho aktivity jsou podpořeny Jihočeským krajem.

Jihočeský kraj

POZVÁNKY NA AKCE

přírodovědné

Calla
Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

Za plži a rostlinami na Hlubokou

s malakologem **Olegem Ditrichem** (PřF JU),
botanikem **Leošem Lipplem** (ČSOP Šípek)
a entomologem **Jiřím Řehounkem** (Calla)

Vycházka zaměřená na poznávání plžů, jarních rostlin a hmyzu.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Neděle 12. 4. 2026 od 8:30 hod.

Sraz na autobusové zastávce Hluboká nad Vltavou, Sportovní areál
(vyčkáme příjezdu autobusu v 8:32)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35,

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Zločiny proti ptactvu

s Klárou Hlubockou
z České společnosti ornitologické

První případy tzv. ptačí kriminality se nedávno dostaly k soudu.
Jaké trestné činy ohrožují naše ptáky? Proč traviči unikají trestu? Jak to změnit?
A proč má Česká společnost ornitologická psí jednotku?

V úterý 21. dubna 2026 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Projekt byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

České
Budějovice

KRAJSKÁ SÍŤ ENVIRONMENTÁLNÍCH CENTER

Jihočeský kraj

Calla zve na brigádu

Nechme rozkvést Pískovnu Lžín

Sraz: vjezd do pískovny ze silnice
(GPS 49.2298289N, 14.7762903E)

Neděle 26. 4. 2026, 9:00

Doporučené vybavení: pracovní oblečení, pracovní rukavice, svačina

Další informace: Jiří Řehounek
RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898

Na akci se prosím přihlašujte předem.

*Akce je součástí Dnů pro přírodu,
které pořádá Hnutí Brontosaurus.*

City Nature Challenge České Budějovice

24. – 27. dubna 2026

Pojďte do toho s námi a zapojte se do mezinárodní výzvy City Nature Challenge! Ukažme společně světu, jak bohatá a pestrá je příroda v Českých Budějovicích. Zvládne to každý – stačí, když mezi 24. a 27. dubnem 2026 vyrazíte ven a budete fotit volně žijící živočichy, rostliny či houby. Svá pozorování nahrajete v aplikaci iNaturalist.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 15. 4. 2026 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

***Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením! Pošlete ho svým přátelům
s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.***

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme